

Aan de slag met de Week van de Mediawijsheid

Actiegids voor bibliotheken

De Week van de Mediawijsheid komt eraan!

De Week van de Mediawijsheid (5 t/m 12 november 2021) staat dit jaar in het teken van: Samen Sociaal Online. We staan stil bij wat we écht belangrijk vinden in de online wereld. We maken ruimte om hierover met elkaar in gesprek te gaan. En om jezelf of een ander mediawijzer te maken – en daarmee weerbaarder en digitaal vaardiger. Ook de bibliotheek speelt een grote rol op het gebied van mediawijsheid, maar hoe pak je dat goed aan?

In deze actiegids vind je tips, publicaties, trainingen en instrumenten die je als bibliotheek in kunt zetten voor ouders, onderwijs, opvoedprofessionals en je eigen medewerkers. **Aan de slag!**

We ervaren veel plezier en gemak van het gebruik van digitale media en we zijn massaal online. We werken en leren op afstand en houden contact met familie en vrienden. Alle kennis ligt binnen handbereik en we bewegen ons vrij online. Tegelijk maakt een groeiende hoeveelheid desinformatie het moeilijk om te beoordelen of iets echt waar is en voelen we ons soms niet veilig door online haat. Hoe kunnen we er met elkaar voor zorgen dat de online wereld een fijne plek blijft? Het thema van de Week van de Mediawijsheid 2021 is daarom:

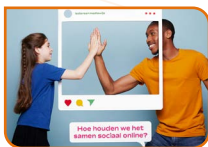
“Samen Sociaal Online”

De grens tussen online en offline vervaagt. De digitale wereld is onderdeel van onze maatschappij. Een goede basiskennis en begrip van taal is een belangrijke voorwaarde om mee te kunnen doen. Want wie niet goed is in taal, kan ook online niet mee. De bibliotheek helpt jeugd en jongeren om bewust, kritisch en actief deel te nemen aan de (online) samenleving. Dit doet de bibliotheek door toegang te geven tot betrouwbare kennis en informatie en door activiteiten te organiseren waarmee naast taalvaardigheden, ook digitale vaardigheden worden gestimuleerd.

Ga ook aan de slag met mediawijsheid in de bibliotheek!

#week 5t/m12
vdmedia nov
wijsheid 2021

Vorbereiding op de Week van de Mediawijsheid

Toolkit & campagnemateriaal

Als bibliotheek, school, mediacoach of (media) professional kan je meedoen aan de Week van de Mediawijsheid. Laat zien dat je je sterk maakt voor mediawijsheid door gebruik te maken van het campagnemateriaal in [de toolkit van Netwerk Mediawijsheid](#). Hierin vind je tips voor activiteiten en promotiemiddelen zoals de campagneposter en afbeeldingen om te gebruiken op social media.

Wat doet jouw bibliotheek tijdens de Week van de Mediawijsheid?

Bibliotheken spelen een belangrijke rol in de campagne door het organiseren van (online) activiteiten en het gezamenlijk uitdragen van de boodschap. Laat zien dat de Bibliotheek ook een partner is op het gebied van mediawijsheid en meld snel je activiteiten aan op de [landkaart](#) via de [website van Netwerk Mediawijsheid](#). Het is gelijk ook een mogelijkheid om je activiteit te promoten.

Blueprint pagina's

Zorg ervoor dat ouders, opvoedprofessionals en het onderwijs via de website van jouw bibliotheek geïnformeerd worden over mediawijsheid. Gebruik hiervoor de blueprint pagina's die door KB, nationale bibliotheek wordt gemaakt. Er is een pagina voor de doelgroep 6 tot 12 jaar en een pagina voor 12 tot 18 jaar. Uiterlijk 2 november wordt in de WaaS (Website as a Service) een instructie en een verwijzing geplaatst.

Magazine: Mediawijs in het onderwijs

In het online magazine Mediawijs in het onderwijs worden thema's aangesneden rond mediaopvoeding en digitale geletterdheid. In de uitgave [Toen, nu & straks](#) geven experts en leraren hun kijk op de ontwikkeling van mediawijsheid in het onderwijs en delen tips en inspiratie. Lees en laat je inspireren, ook door de uitgave over [Taal & digitale geletterdheid](#).

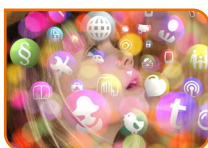
Onderzoek: 'Online ontspoord'

Hoe houden we het samen sociaal online? Tijdens de Week van de Mediawijsheid staan we samen staan we stil bij wat we écht belangrijk vinden in de online wereld. Dat het thema leeft blijkt ook uit [het nieuwe rapport 'Online ontspoord'](#) van het Rathenau Instituut, over onwenselijk online gedrag. Het advies? Besteed aandacht aan het vergroten van bewustzijn en het voeren van gesprekken over normen en waarden online.

Onderzoek: Online vaardig begint offline

Jongeren zijn te positief over hun eigen digitale vaardigheden. Dat blijkt uit onderzoek uitgevoerd in opdracht van de KB, de nationale bibliotheek. Het onderzoek Online vaardig begint offline werd uitgevoerd onder ruim duizend jongeren van 10 tot en met 15 jaar. Hoe het precies is gesteld met de digitale vaardigheden bij jongeren en waar de kansen liggen voor ouders en leraren, lees je [hier](#).

Netwerksessie: 'Digi-taalvaardig? Onderwijs en bibliotheek aan zet'

Hoe stimuleer je taal en lezen zodat we ook digitale geletterdheid van kinderen en jongeren vergroten? En andersom: hoe zet je online media in om de taalontwikkeling te verrijken? Om die twee vragen draaide het woensdagmiddag 8 september 2021 in de online netwerksessie 'Digi-taalvaardig? Onderwijs en bibliotheek aan zet', georganiseerd door Netwerk Mediawijsheid in samenwerking met Kennisnet. Lees het [uitgebreide verslag](#) en laat je inspireren!

Achtergrond: digitaal lezen

Digitale teksten zijn nóg multimedialer en begrip van die teksten vraagt om andere skills. Kinderen lezen steeds meer digitale bronnen in een enorm digitaal landschap. Gaat dat probleemloos en zijn ze 'digital natives', of komen ze juist niet tot diep tekstbegrip omdat ze hun aandacht verliezen? Prof. Dr. Eliane Segers gaat dit vraagstuk de komende jaren onderzoeken. Lees er meer over in het online magazine [Lees Lezer Leest! – kinderen & basisonderwijs](#).

Tijdens de Week van de Mediawijsheid

Twee landelijke webinars voor ouders

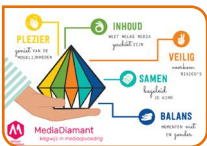
De bibliotheek is de plek waar ouders en opvoeders terecht kunnen met vragen over geschikte media. Om bibliotheken te ondersteunen organiseren Netwerk Mediawijsheid, KB, Cubiss, Mediasmarties en Bureau Jeugd & Media twee landelijke webinars voor ouders tijdens de Week van de Mediawijsheid. Bibliotheken kunnen deze webinars gratis aanbieden in hun werkgebied. Meer informatie en tools om gebruik te maken van deze gratis webinars zijn te vinden op de website van [de Bibliotheek op school](#).

- **Samen sociaal online - voor ouders met kinderen in het basisonderwijs**

Denise Bontje, [Mediasmarties.nl](#), neemt ouders mee in het mediagebruik van kinderen tot 12 jaar. In hoeverre is er sprake van balans? Hoe sociaal zijn sociale media eigenlijk? Waar leg je de grens voor online of offline contact en hoe praat je over media met je kind? En welke media kun je daarvoor gebruiken?

- **Jongeren, internet en opvoeden #hoedan? - voor ouders met kinderen in het vo**

In dit webinar neemt Jacqueline Kleijer, mediapedagoog bij [Bureau Jeugd en Media](#), ouders in vogelvlucht mee in de uitdaging waar ze als opvoeder voor staan in dit online tijdperk. 'Wat doen ze online? Wat doet dat met hen?' Ouders krijgen praktische inzichten en opvoedingstips die zij meteen in de praktijk kunnen toepassen over schermtijd, gamen, online seksualiteit, cyberpesten. En hoe houd je alles in balans?

MediaDiamant

Veel opvoedvragen gaan over het mediagebruik van kinderen en jongeren. De [MediaDiamant](#) is een handige wegwijzer met tips voor ouders om kinderen van 0 tot en met 18 jaar mediawijs op te laten groeien. De MediaDiamant biedt specifieke tips voor gebruik bij verschillen leeftijdsgroepen, bijvoorbeeld voor [kinderen van 13 t/m 18 jaar](#).

MediaMasters

[MediaMasters](#) is een serious game over de kansen en gevaren van (digitale) media, speciaal voor groep 7 en 8. Door het spelen van de game bouwen leerlingen basiskennis op over mediawijsheid. Hoe ga je mediawijs om met WhatsApp, online pesten, cybercriminaliteit en gamen? Leerlingen gaan in de klas én thuis de mediawijze uitdagingen aan en bundelen hun krachten om MediaMissies te volbrengen.

Mediamatties

Zijn jullie het thuis altijd met elkaar eens, of denken jullie verschillend over gamen, sociale media en internet? Test het in [Mediamatties](#), speciaal voor kinderen tussen de 10 en 12 jaar en hun (groot)ouders.

Diploma Veilig Internet

[Diploma Veilig Internet](#) is een lespakket om leerlingen op een speelse manier voor te bereiden op de digitale samenleving. Het pakket bestaat uit online en offline opdrachten, een toets en allerlei ondersteuning voor in de klas en thuis.

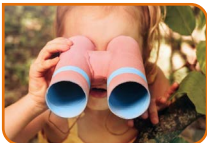
Zoektocht Samen sociaal online

Wil je als bibliotheek kinderen stimuleren om na te denken over sociaal media gebruik? Geef kinderen in de leeftijd van 9 - 12 jaar dan toegang tot de [Zoektocht Samen Sociaal Online](#) van Mediasmarties. Kinderen wordt gevraagd om op zoek te gaan naar de sleutel om samen sociaal online te kunnen zijn. Concreet bestaat de zoektocht uit vijf opdrachten om te lezen, kijken, luisteren, spelen en doen.

Mediatips voor thuis

Gebruik de [Mediatips voor thuis](#) van Mediasmarties om ouders met kinderen van 9 tot en met 12 jaar te informeren over media waarin de balans tussen online en offline en over social media centraal staat. Deel de tips uit in de Bibliotheek of verspreid het onder de deelnemers aan het landelijke webinar.

WegWijzers voor onderwijs en opvoedprofessionals

Mediasmarties ontwikkelt voor de Week van de Mediawijsheid een WegWijzer vol media passend bij het thema 'Samen sociaal Online'. De WegWijzer helpt professionals bij het voeren van een gesprek over het thema en laat tegelijkertijd zien hoe je kunt zorgen voor balans en variatie die nodig is bij het gebruik van media. De [WegWijzer](#) is bedoeld voor de bovenbouw po, de BSO en opvoedprofessionals.

Doe je digiding

Het lesprogramma [Doe je digiding! Jongeren en de digitale overheid](#) van Digisterker is een gratis online educatief programma voor vierdejaars vmbo-leerlingen en eerstejaars mbo-studenten. Aan de hand van in totaal tien thema's maken jongeren kennis met digitale overheidsdiensten en ontwikkelen ze kennis en (digitale) vaardigheden die ze nu én later hard nodig hebben.

Data Detox Toolkit

Met de suggesties en tips van de [Data Detox Kit](#) leren jeugd en jongeren stap voor stap alle aspecten van hun online leven beter te beheersen. Ze maken doordachte keuzes en veranderen digitale gewoontes op een manier die bij hen past. Speel ook de [Data Detox Game](#).

Kidslab

In vakanties kunnen kinderen van 6 t/m 12 jaar aan de slag met de online maak- of ontwerpworkshops van [Kidslab](#). De Twentse Maakplaatsen ontwikkelden dit activiteitenprogramma gericht op technologie, digitalisering en maakprocessen. Kidslabs zijn in te zetten door bibliotheken in heel Nederland.

BiebBoys

De [Biebboys](#) maken een speciaal item voor de Week van de Mediawijsheid. Kees en Joran duiken de online wereld in en gaan ervaren wat er gebeurt als deze ineens real life wordt. In het lespakket gaan kinderen hierover in gesprek en krijgen ze de opdracht om online situaties om te zetten naar real life. Zo worden leerlingen bewust van het effect van online gedrag.

Nederland Leest Junior 2021 - Over de grens

Dit jaar staat het boek *Katvis* (Querido) van Tjibbe Veldkamp centraal tijdens Nederland Leest Junior. Het boek sluit goed aan bij het thema van de Week van de Mediawijsheid. Met de hele klas dit boek lezen biedt een mooie kans om met elkaar in gesprek te gaan over het thema Over de grens. Ga met deze [instructie](#) aan de slag en met Nederland Leest Junior in de Week van de Mediawijsheid.

Aanbod lesmateriaal vo

Op weekvandemediawijsheid.nl/onderwijs vind je verschillend aanbod en materiaal voor het onderwijs. Zo ook het handige en uitgebreide overzicht met verschillende tips voor workshops, activiteiten, lees- en kijktips voor het [voortgezet onderwijs](#).

Mediawijsheid als structureel onderwerp

Actiegids bibliotheken – digitale geletterdheid en de Bibliotheek op school

Ben je op zoek naar kennis, inspiratie of passende activiteiten rondom digitale geletterdheid voor het primair of voortgezet onderwijs? Of heb je juist behoefte aan hulp bij visie- en beleidsvorming rond dit thema? Je treft het allemaal in de [actiegids Aan de slag met digitale geletterdheid](#).

Informatiefolder Digitale geletterdheid

De informatiefolder [Digitale geletterdheid - Samen bereiken we meer](#) helpt bibliotheken bij het gesprek met het onderwijs over het belang van digitale geletterdheid binnen de aanpak [de Bibliotheek op school](#).

Mediaplan

Een mediaplan is een concrete uitwerking van het beleidsplan van de school. Het bevat per schooljaar alle activiteiten en werkvormen die de school benut om de ontwikkeling van digitale geletterdheid bij leerlingen en leerkrachten te stimuleren. Leg in dit plan vast hoeveel tijd je daarvoor inruimt, wie wat doet en hoeveel budget er (nodig) is. Er is een format voor het maken van een mediaplan voor [basisonderwijs](#) en voor het [voortgezet onderwijs](#).

App Noot Muis

Hoe maak je tijd vrij voor digitale geletterdheid in je drukke lesprogramma? Ga aan de slag met de integratie van digitale geletterdheid in taalonderwijs. Op [deze pagina](#) vind je lessen digitale geletterdheid die je in plaats van de 'gewone' taallessen kunt geven. Zo is digitale geletterdheid niet extra, maar geïntegreerd in het taalonderwijs.

Online leermiddelengids informatievaardigheden

Ga samen met de school aan de slag met informatievaardigheden. Met de [leermiddelzoekmachine en -gids](#) van de Bibliotheek op school vind je snel het materiaal dat je zoekt. Van een losse les over nepnieuws tot een complete lessenreeks die in meerdere leerjaren kan worden gebruikt.

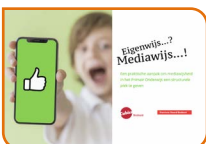
Digistart e-learning

Spijker je kennis bij met de [online DigiStart training](#) in de Bibliotheek Campus over het (digitale) mediagebruik van kinderen in de leeftijd van 4-12 jaar. Deze e-learning is bedoeld voor lees- en mediacoaches. Ze helpen een goed beeld te vormen van de moderne mediaomgeving en de rol die de bibliotheek heeft op het vlak van mediaopvoeding.

Beroepsprofielen digitale geletterdheid

Hoe stel je een team samen dat met veel overtuiging, kennis en kunde en plezier werkt aan digitale geletterdheid? Met voldoende aandacht voor de ontwikkeling en duurzame inzetbaarheid van medewerkers borg je kennis en kunde in de organisatie die nu én in de toekomst nodig is om relevant te blijven op dit thema. Bekijk de [beroepsprofielen digitale geletterdheid](#) voor de consultants en specialisten in de bibliotheek.

Eigenwijs...? Mediawijs...!

De publicatie [Eigenwijs...? Mediawijs...!](#) in de doorgaande lijn mediawijsheid staat vol tips en informatie over de mediawijsheid en is een praktische aanpak om mediawijsheid in het primair onderwijs een structurele plek te geven. In totaal verschenen [vijf publicaties](#) in deze doorgaande lijn.

Handige websites

- [Weekvandemediawijsheid.nl](https://www.weekvandemediawijsheid.nl)
De campagne site van de Week van de Mediawijsheid
- [Mediawijsheid.nl](https://www.mediawijsheid.nl)
De betrouwbare wegwijzer in veilig en slim gebruik van (digitale) media
- [Hoe? Zo! Mediawijs](https://www.hoezo!mediawijs.nl)
Jeugdwebsite met betrouwbare informatie over veilig en slim gebruik van internet en (sociale) media.
- [BNetwerk.nl](https://www.bnetwerk.nl)
De pagina Digitale Geletterdheid Jeugd op BNetwerk geeft een overzicht van allerlei tools, campagnes en nieuws. Op [deze pagina](#) vind je onderzoeksinformatie over digitale geletterdheid voor de jeugd, zoals onderzoeksrapporten, cijfers en trends en effectmetingen.
- [De Bibliotheek op school](https://www.debibliotheekopschool.nl)
In de toolkit van de Bibliotheek *op school* vind je allerlei tools om aan de slag te gaan met digitale geletterdheid.
- [Mediasmarties.nl](https://www.mediasmarties.nl)
Een online mediagids waar je objectieve en betrouwbare informatie vindt over de inhoud en geschiktheid van mediaproducten.
- [Mediaopvoeding.nl](https://www.mediaopvoeding.nl)
De vraagbaak voor ouders en professionals over media en mediagebruik door kinderen.
- [Mediagesprek.nl](https://www.mediagesprek.nl)
Website voor ouders en opvoeders die hun kinderen willen helpen in de online wereld. Je vindt hier informatie en handige tips om samen met je kind in gesprek te gaan over leuk en veilig mediagebruik.

